

جشنواره یازدهم:

آرمان‌ها، رویکردها، دستاوردها

فریبا کیا

به یاری خداوند، امسال یازدهمین جشنواره کتاب‌های آموزشی و تربیتی را برگزار می‌کنیم؛ با کوله‌باری از تجارب ارزشمند و دستاوردهای گران‌قدر، و با خاطراتی شیرین و تلخ از همراهی یاران و دشواری مسیری که پیمودیم. امروز با نگاه به راه رفته بر خود می‌بالیم و خوش‌حال از آنیم که به همت و درایت رهروان و آغازگران این راه مقدس، بوستانی امیدبخش و وسیع برای همدلی و همراهی اهل فرهنگ و قلم و اندیشه فراهم آمده و کانونی منسجم برای مشورت و تلاش در این عرصه ایجاد شده است. کوشش ایثارگرانه همکارانمان زمینه‌ای را ایجاد کرد تا اندیشمندان، مؤلفان و ناشران روزبه‌روز با گام‌هایی مصمم‌تر برای یاری به آموزش و پرورش ترغیب شوند و مجدانه برای تعلیم و تربیت نونهالان و نوباوگان به همراهی ما بشتابند.

آمارها و شواهد تجربی و عینی نشان می‌دهند که همراهان اندکمان در شروع این طریق دانشورانه، هم‌اکنون به خیلی از فرهنگ‌دوستان فرزانه در حوزه‌های گوناگون علمی و کارشناسی افزایش یافته‌اند. بر این همراهی افتخار می‌کنیم و معتقدیم که این برکت به یمن تلاش اصحاب اندیشه و پایداری عزیزان حوزه ترویج و سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی حاصل شده است. ما بر این باوریم که برپایی جشنواره، فضای باشکوه تعامل، گفت‌وگو و اندیشه‌ورزی به‌منظور چگونه اندیشیدن فرزندانمان است. بر این نظریم که جشنواره کانونی برای تقدیر و بزرگداشت دانشوران و ستارگانی است که همت خود را برای نورافشانی بیشتر در آسمان تعلیم و تربیت کشور صرف کرده‌اند.

جشنواره فرصتی است برای بازاندیشی و نو شدن، فرصتی برای ارزیابی و بازبینی آنچه شد و آنچه باید بشود. کانونی برای بررسی و تحلیل داشته‌ها و سرمایه‌هاست. جشنواره، جلوه‌ای از تلاش‌های انجام شده است. محفلی ذی‌قیمت است برای طراحی چشم‌انداز و دشواری‌های پیش‌رو.

برپایی جشنواره زمانی است برای تمرکز بر اطلاع‌رسانی بیشتر؛ هم‌صدایی و هم‌نوایی آموزش و پرورش با ناشران و رسانه‌ها. شکوهمندی جشنواره فرصتی فراهم می‌آورد تا ناشران به تولید کتاب، و مردم و مخاطبان به مطالعه و کتاب‌خوانی تشویق شوند و برای استفاده از کتاب‌های مناسب و استاندارد، با آگاهی و حساسیت بالاتری عمل کنند.

جشنواره فضای مناسبی است که می‌تواند به هم‌راستایی و تقریب فرایند تولید، توزیع و مصرف منابع تربیتی استاندارد کمک کند و نظام آموزشی را برای بهبود وضعیت آموزشی و ترویج فرهنگ اندیشه و پرسشگری یاری رساند.

«دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی»، با بهره‌گیری از اندوخته‌های پیشین، رویکردها و سرفصل‌های جدیدی را در سال ۱۳۹۳ مدنظر قرار داده است. معلمان بیشتری به تولید آثار استاندارد ترغیب شدند و جایگاه معلمان در فرایند تألیف، بررسی و داوری آثار تقویت شد. فضای تعامل و گفت‌وگوی بیشتری برای هم‌راستایی صاحبان کتاب و دانش با نظام آموزش و پرورش رسمی کشور به وجود آمد و برای اولین بار امکان ورود، رقابت و ارزیابی کتاب‌های داستانی و موادی که به‌طور غیرمستقیم اهداف نظام آموزشی را دنبال می‌کنند، ایجاد شد. همکاری عمیق‌تری با دفاتر و واحدهای طلایه‌دار تدوین و تألیف کتاب‌های درسی در حوزه آموزش عمومی و فنی و حرفه‌ای به عمل آمد و مدیران محترم این دفاتر در شورای سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری، و کارشناسان و مؤلفان کتاب‌های درسی در عرصه تدوین شاخص‌ها و ملاک‌ها، و همچنین ارزیابی و داوری آثار رسیده به دبیرخانه، حضور و مشارکت فعال داشتند.

توجه مضاعف برای تطابق کتاب‌ها و آثار تولیدی با اسناد تحولی، سیاست‌های کلی فرادست، و همچنین حوزه‌های یازده‌گانه یادگیری، از دیگر رویکردهای مدنظر بود. تلاش شد تا منابع استاندارد و برگزیده، علاوه بر دارا بودن ملاک‌هایی چون دقت در صحت علمی، روزآمدی محتوا و جذابیت، با نیازهای امروز و آینده جامعه متناسب باشند و در آن‌ها ویژگی‌های سنی و فرهنگی مخاطبان مورد توجه قرار گیرد. از همه مهم‌تر، این منابع در مسیر تحقق تربیت مطلوب و ساحت‌های تعریف شده در سند تحول بنیادین و برنامه درسی ملی تهیه شده باشند.

حمایت مادی و معنوی افزون‌تر از ناشران و برگزیدگان، راه‌اندازی «پخش مدرسه» برای توزیع مناسب آثار استاندارد در مدارس و تکمیل حلقه تولید، و سامان‌دهی توزیع و مصرف و همچنین معرفی دقیق‌تر و وسیع‌تر منابع تربیتی مناسب در کتاب‌های درسی، از دیگر سیاست‌های این حوزه بوده‌اند که با هدف دسترسی آسان‌تر خانواده‌ها به کتاب‌های مناسب مدنظر قرار گرفته‌اند. امید می‌رود اجرای همه این موارد به تکمیل فرایند تولید و مصرف کتاب مناسب، کیفیت، کمیت و سرعت بیشتری ببخشد.

با درایت و همکاری واحدهای ستادی، به‌ویژه معاونت‌های آموزش ابتدایی و متوسطه، و اهتمام ویژه پرورشی و فرهنگی، بخشی از بودجه مدارس به تهیه کتاب و تجهیز کتابخانه‌های مدارس تخصیص یافت، ارتباط با مؤسسات انتشاراتی برای تبادل نظر و معرفی ظرفیت‌ها و انتظارات متقابل به مناسبت‌های متفاوت توسعه پیدا کرد و با مشارکت فعال مدیریت سامان‌دهی در «شورای سیاست‌گذاری و اجرایی برپایی پنجاه هزار نمایشگاه در پنجاه هزار مدرسه»، ارتباط و تعامل عمیق و تعریف‌شده‌ای با دیگر واحدهای مربوط به کتاب و کتاب‌خوانی در حوزه آموزش و پرورش ایجاد شد. بی‌شک استمرار این روند می‌تواند به هم‌افزایی توانایی‌ها و بهره‌گیری متقابل از ظرفیت‌ها در مسیر تسهیل حصول هدف ترویج کتاب مناسب و سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی بسیار مفید و سازنده بینجامد.

خوش‌بختانه با این تلاش‌ها، نسبت کتاب‌های استاندارد در رشته‌ها و زمینه‌های گوناگون علمی، حرفه‌ای، هنری و آموزشی، در روندی ۱۵ ساله و از سال ۱۳۷۸ تاکنون، از ۱۸ درصد کتاب‌های بررسی شده در این سال‌ها، علی‌رغم لزوم رعایت ملاک‌های بیشتر و دقیق‌تر و ارتقای استانداردهای کارشناسی، به ۵۸/۵ درصد افزایش یافته است. ارتقای این بیشتر کتاب‌های استاندارد نیازمند اطلاع‌رسانی هر چه بهتر، تقویت سیاست‌ها و رویکردهای گفته‌شده، تفاهم بیشتر با مؤلفان و ناشران، و تنظیم درخواست‌های خانواده‌ها و مصرف‌کنندگان است.

در پایان برگزاری یازدهمین جشنواره کتاب‌های آموزشی و تربیتی، دبیرخانه سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی مراتب تشکر خود را از همه همراهان و اندیشه‌ورزانی که در طی این مسیر پیچیده و دشوار، ما را یاری کرده‌اند، اعلام می‌دارد. در اینجا از همه اصحاب قلم و اندیشه دعوت می‌کند، از طریق تعامل با سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی، به هم‌گرایی نظرات و هم‌افزایی علمی و تجربی تلاشگران این عرصه کمک کنند تا جشنواره‌های آتی با کیفیتی بالاتر و در عرصه‌ای وسیع‌تر برگزار شوند.

